

A SÍPSZÁR LEFOGÁSA, A BORDÓ ÉS A TÖMLŐ TARTÁSA

Mesterke Gergely úgy játszott, hogy jobb kezét tartotta a fenti hangokon, azaz jobb mutató-, középső és gyűrűsujja fedte rendre a Giszt és Fiszt és az E-t, jobb hüvelykujja hátul az Aiszt. A balkéz mutatóujját tette a Disz-re és a bal gyűrűsujj fedte le a Ciszt. Bal kezének gyűrűsujját használta a baloldali kontralyuk lefogására. Ugyanígy teszi ujjait a furulyára is. Duma (Porondi) János, emlékezetem és a Pávai István fenti fényképe alapján, jobb keze mutató-, középső és gyűrűsujjával a fönti, bal keze mutató- és középső ujjával a lenti lyukakat, bal gyűrűsujjával pedig a „hangját” (a kontralyukat) fogta le. Ugyanígy játszik Palack Antal nagypataki dudás és Petru Ghiurca trunki román dudás is dudán és furulyán egyaránt. Ezzel szemben Dima Mihály Ploszkucénben a bal keze mutató-, középső és gyűrűsujjával fogja le a felső három hangot és a jobb keze mutató-, középső és gyűrűsujjával az alatta lévő hangokat – furulyán is és dudán is. Emlékszik, hogy apja, Dima György is így fogta le mind a dudát, mind furulyát. Erről tanúskodik Dima György fent mutatott, egyetlen meglévő dudás fényképe is. Úgy látszik, hogy nincs általánosítható szabály erre, és nem a dudás jobb avagy balkezes voltától függ, ahogy azt Manga a magyarországi dudásoknál említi (Manga 1968: 167). Ugyanabban a faluban egyénenként különböző, hogy melyik kéz hova kerül, mert Dima Mihállal ellentétben Minuc Péter ploszkucéni dudás és furulyás és Ignác János ploszkucéni furulyás is a jobb kéz ujjait teszi felülre. Csobotár András bal kezének mutató-, középső és gyűrűsujja van felül, bal hüvelykje a hátsó lyukon, jobb kezének mutató-, közép, gyűrűs- és kisujja fogja le a másik négy lyukat. Nicolai Mirceanak bal keze mutatóujja a bolhalyukon, következő kettő a felső két dallamlyukon játszik, míg jobb kezének ujjai fedik le a másik négy dallamlyukat. Bálint Illés a jobb keze három ujját tette a felső három lyukra, amikor a dudajátékot utánozta furulyán.

A bordó tartása is különböző. A két Kárpát-medencei típusú (kettős sípszárú) dudát használó csángó dudás, Mesterke Gergely és Duma János a vállukra tették a bordót, mint sok magyarországi dudás. Az egysípű sípszárú csángó és román dudások mind a karjukra fektették, vagy teljesen lelógatták. Mesterke Gergely következetesen jobb vállára tette a

bordót játék közben, ezzel szemben Duma (Porondi) János és a tőle tanuló Palack Antal átlósan bal vállára vetette.

A többiektől eltérően Csobotár András és Nicolai Mircea a jobb hónaljuk alá tették a tömlőt, úgy, hogy a kecske hasa legyen felfelé, a háta pedig lefelé. Csobotár András zsinórral rögzíti a bordót a fuvókához. Így az a jobb alkarja fölött a levegőben fut jobbfelé. Nicolai Mircea a jobb karjára fekteti a bordót, ami így jobbra néz.

